

Aan de Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Van de Tweede Kamer der Staten- Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum
13 februari 2020

Bijlage(n)
-

Contactpersoon
Linda van den Brink

Doorkiesnummer
06 10624341

Onderwerp
AO Zorgfraude d.d. 19 februari 2020

Ons kenmerk
VA20-012

Geachte Kamerleden,

Binnenkort spreekt u met minister de Jonge van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in het Algemeen Overleg Zorgfraude. Wij maken ons ernstige zorgen over de toename van zorgcowboys in (forensisch) beschermd en begeleid wonen. Deze zorgcowboys vinden hun eigen portemonnee belangrijker dan de zorg voor hun cliënten. Het is schrikbarend om te zien onder welke omstandigheden cliënten zijn gehuisvest en hoe beperkt en ondeskundig zorg wordt verleend. Feitelijk wordt misbruik gemaakt van de meest kwetsbare burgers, die vaak geen familie of vrienden hebben om voor hen op te komen.

Ondanks onze zorgen, zien we ook kansen om de kwaliteit binnen beschermd wonen en begeleiding naar een hoger plan te tillen. Wij dragen drie oplossingsrichtingen aan en hopen dat uw Kamer de door ons gewenste richting ondersteunt en dit bespreekbaar wil maken met de minister.

Zet zorgcowboys buiten spel; ontwikkel een kwaliteitskeurmerk

Frauderende zorgbestuurders staan, in tegenstelling tot de leden van Valente, aan het hoofd van BV's met een duidelijk winstoogmerk. Hun aantal is sinds 2015 toegenomen vanaf het moment dat gemeenten de financiering van beschermd wonen hebben overgenomen van de zorgkantoren. De zorgcowboys worden gecontracteerd door gemeenten die niet of nauwelijks eisen stellen aan kwaliteit, bedrijfsvoering of governance. Zij kunnen daardoor lagere prijzen afspreken, te weinig en ondeskundig personeel inzetten en bijvoorbeeld geen 24-uurs zorg leveren. Valente vindt dat kwetsbare burgers recht hebben op voldoende en kwalitatief goede begeleiding, geleverd door gekwalificeerde professionals.

Het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ) constateert in haar rapport van 8 november 2019 dat fraude en zorgverwaarlozing binnen beschermd wonen (zowel Wmo als de Wlz) moeilijk aan te tonen is vanwege een gebrek aan kwaliteitscriteria en -kaders. Wij weten dat dit ook geldt voor forensisch beschermd wonen. Daar zit tegelijkertijd ook de oplossing.

Valente vindt dat op zeer korte termijn een kwaliteitskeurmerk beschermd en begeleid wonen ontwikkeld moet worden die aan gemeenten, zorgkantoren en de Divisie Forensische Zorg en Justitiële Jeugdinrichtingen (ForZo/JJI) handvatten biedt om minimale eisen te stellen aan kwaliteit zodat ongewenste aanbieders aan de voorkant buiten de deur gehouden kunnen worden.

Valente neemt graag het voortouw om samen met cliënten, professionals (incl. ervaringsdeskundigen), zorgkantoren, VWS, ForZo/JJI en gemeenten een domeinoverstijgende kwaliteitskeurmerk te ontwikkelen. De vrouwenopvang, ook onderdeel van Valente, ging ons al voor met een kwaliteitskeurmerk. Wij kunnen gebruik maken van hun kennis en ervaringen.

- Kan de minister toezeggen dat er op zeer korte termijn een domeinoverstijgende kwaliteitskeurmerk voor beschermd en begeleid wonen komt waarin de minimale kwaliteits- en veiligheidseisen worden opgenomen zodat geen misbruik meer gemaakt kan worden van kwetsbare burgers?

Voorkom dat zorgcowboys elders aan de slag kunnen

Niet alleen richten gemeenten toezicht verschillend in, ook maken de vier verschillende zorgwetten waaronder aanbieders zorg kunnen leveren, het er niet eenvoudiger op. De Zorgverzekeringswet, de Wet Langdurige Zorg, de Wmo en de Jeugdwet gaan gepaard met drie verschillende toezichthouders. De Inspectie van Justitie en Veiligheid en de IGJ zijn samen verantwoordelijk voor de kwaliteit van de forensische zorg. De NZa gaat hierbij over de rechtmatigheid. Bij de Zorgverzekeringswet en de Wet Langdurige Zorg spelen de zorgverzekeraars en de zorgkantoren ook een rol bij de controles op de declaraties. Centrale sturing ontbreekt. Als een gemeente een rood vlaggetje zet bij een zorgaanbieder, kan deze vervolgens gewoon onder een andere wet verder werken, door bijvoorbeeld van de Wmo over te stappen naar cliënten die gebruikmaken van de Wet Langdurige Zorg. Zo verdwijnt de gemeente uit beeld en krijg je als aanbieder met het zorgkantoor te maken.

- Kan de minister zorgdragen voor centrale sturing op het toezicht door lijsten aan te leggen van zorgcowboys die door alle toezichthouders ingezien kunnen worden waarmee voorkomen wordt dat zij elders aan de slag kunnen?

Laat toezicht bijdragen aan kwaliteitsverbetering

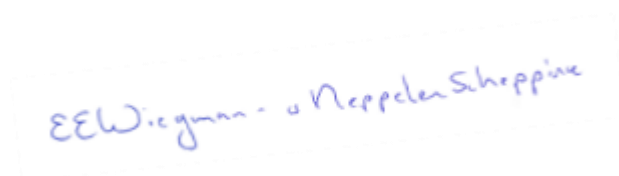
De IGJ zal zich in 2020 in samenwerking met gemeentelijke toezichthouders specifiek richten op instellingen voor beschermd wonen. Valente is van mening dat professioneel toezicht een cruciaal onderdeel is in het kwaliteitsdenken en juicht deze ontwikkeling van harte toe. Gemeenten zetten echter tot nu toe het toezicht vooral in naar aanleiding van een melding van een calamiteit, een signaal of een klacht waardoor de nadruk op ondermaatse kwaliteit van zorg ligt. Door proactief toezicht waarin ook ervaringsdeskundigen actief worden betrokken krijgt de gemeente beelden van kwaliteit vanuit de zorgpraktijk, wat leidt tot kwaliteitsverbetering en kan bijdragen aan het voorkomen van calamiteiten. Valente denkt hier graag over mee.

- Kan de minister toezeggen dat het toezicht op beschermd wonen in 2020 niet alleen gedomineerd wordt door ondermaatse kwaliteit op te sporen, maar ook bijdraagt aan kwaliteitsverbetering?

Tot slot

Wij zien dat er door middel van de diverse programma's door partijen hard gewerkt wordt om zorgfraude en zorgverwaarlozing terug te dringen en het toezicht te verbeteren. Wij hopen dat de door ons voorgestelde oplossingen hier een bijdrage aan kunnen leveren. We zien hierin een actieve rol voor Valente weggelegd middels het ontwikkelen van een domeinoverstijgende kwaliteitskeurmerk voor beschermd en begeleid wonen. Rest ons u een goed debat toe te wensen.

Met vriendelijke groet,

Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink
Directeur Valente